

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

1 (16)

I undersökningen behandlas följande:

■ Allmänt	1
■ Bakgrund	1
■ Premieinkomstens utveckling	2
■ Marknadsandelar	3
■ Kundgruppsspecifika nyckeltal	4
■ Trafikförsäkringens resultat	6
■ Bilaga	14

Allmänt

Finansinspektionen har gjort en undersökning av trafikförsäkringpremierna utgående från de uppgifter som samlades in år 2009. Material samlades in för undersökningen från försäkringsbolagen under räkenskapsåren 2002–2008. Materialet baserar sig både på bokslutsuppgifter och på uppgifter som producerats av försäkringsbolagens interna redovisning. Uppgifterna är delvis oreviderade. Ytterligare information lämnas av ledande matematiker Pirkko Welin-Siikaluoma 010 831 5533 och matematiker Maarit Paakkinen 010 831 5534.

Bakgrund

Trafikförsäkring är en lagstadgad försäkring som är obligatorisk för alla motorfordon som används i trafik (utom de undantag som anges i trafikförsäkringslagen och -förordningen). Försäkringsskyldigheten gäller fordonets ägare eller dess permanenta innehavare. Trafikförsäkring är även obligatorisk i det avseendet att ett försäkringsbolag som har rätt att erbjuda trafikförsäkringar inte får vägra att bevilja och upprätthålla en försäkring som sökts hos bolaget.

Om de skador som trafikförsäkring ersätter och ersättningarna för skadorna föreskrivs i lagstiftningen. Med stöd av trafikförsäkring ersätter försäkringsbolagen de person¹ - och egendomsskador som användningen av fordonet i trafiken har orsakat motparten. Försäkring täcker inte skadevållarens egna skador, med undantag för personskador. Försäkringsbolagen är skyldiga att betala den ersättning som fastställs i lagen och förordningarna.

Ersättningen till den som lider skada är tryggad även i de fall då det försäkringsbolag som har beviljat försäkring försätts i likvidation. Om ett försäkringsbolag på grund av likvidation eller konkurs saknar säkerheter, svarar i sista hand alla de försäkringsbolag som enligt finsk lag bedriver trafikförsäkring gemensamt för ersättningen.

Till följd av alla dessa omständigheter är det viktigt att – såsom stadgas i trafikförsäkringslagen² – trafikförsäkringspremierna beräknas "med beaktande av tryggheten av de försäkrades förmåner", men dock så att "försäkringspremierna står i rimlig proportion till försäkringskostnaderna". Finansinspektionen anser att även intäkterna från placementsverksamheten skall beaktas när rimligheten bedöms.

Enligt Social- och hälsovårdsministeriets förordning³ skall ett försäkringsbolag på begäran av Finansinspektionen visa att försäkringspremierna står i rimlig proportion till riskerna. Bolaget ska vid behov till Finansinspektionen lämna uppgifter om premieintäkter och ersättningskostnader specificerade

1 Som personskador ersätts sjukvårdskostnader, förlorad arbetstjänst och fördröjd förvärvsinkomst. Ersättning betalas även för sveda och värk eller andra temporära men, bestående lyte eller men och bestående kosmetiska men. Med stöd av trafikförsäkring utbetalas också bl.a. vårdbidrag, invalidpension och familjepension samt ersättning för begravningskostnader.

2 18 § i trafikförsäkringslagen (279/1959)

3 Social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för statistikföring av försäkringar och skador enligt trafikförsäkringslagen samt om det system med premienedsättningar på basis av skadefria år och premiehöjningar till följd av skador som tillämpas på försäkringspremier (512/2002) 7 §

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

2 (16)

så exakt att försäkringarna för den tillståndspliktiga trafiken kan följas som egen grupp. De övriga försäkringarna ska specificeras i enligt privathushåll och enligt företag och sammanslutningar (nedan används benämningen kundgrupper för dessa grupper).

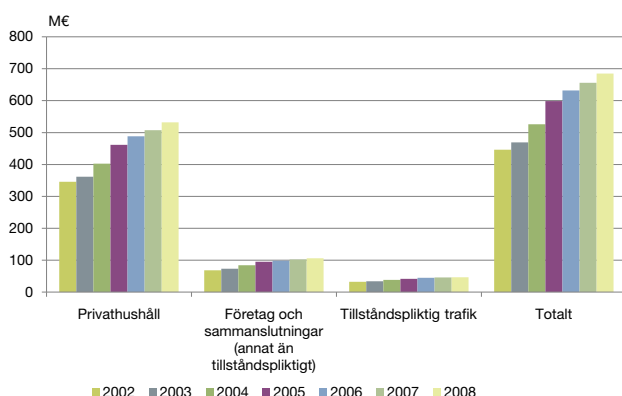
Finansinspektionen har samlat in information från de försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt trafikförsäkringslagen med den noggrannhet som förordningen anger. Dessutom har information om driftkostnader, ansvarsskuld, placeringar och solvens samlats in från försäkringsbolagen. I denna undersökning presenteras statistik över utvecklingen av premieinkomsten och marknadsandelarna utgående från det insamlade materialet. Dessutom görs beräkningar av trafikförsäkringens resultat under översiktsperioden. Vidare visas nyckeltal som avspeglar resultatet. Undersökningen visar information om den totala marknaden och per kundgrupp och bolag åren 2002–2008.

Premieinkomstens utveckling

År 2008 bedrev tio finländska försäkringsbolag och två filialer till försäkringsbolag i andra EES-stater⁴ trafikförsäkringsverksamhet i Finland. Förutom dessa har tre EES-försäkringsbolag rätt att erbjuda trafikförsäkringar i Finland enligt regeln om fritt utbud av tjänster. De sistnämnda bolagen ingår inte i denna undersökning. En förteckning över de försäkringsbolag som ingår i undersökningen finns i bilaga 1.

Figur 1 visar utvecklingen för de finländska bolagens och filialernas premieinkomster från trafikförsäkring⁵ under åren 2002–2008 per kundgrupp och totalt.

Figur 1.
Utveckling av premieinkomsten från trafikförsäkring

Premieinkomsten för år 2008 uppgick till 684,7 miljoner euro (656,1 miljoner euro år 2007). Ökningen jämfört med året innan var 28,6 (24,1) miljoner euro, dvs. 4,4 (3,8) procent. Inflationen uppgick till 4,1 procent under år 2008.⁶

Största delen av trafikförsäkringspremierna kommer från privathushållens försäkringar. År 2008 var dessa premiers andel 77,7 procent av alla premier. Den minsta kundgruppen räknat enligt premieinkomst var den tillståndspliktiga trafiken, vars andel var 6,8 procent. De övriga företagens och sammanslutningarnas premieinkomstandel var 15,5 procent.

Premieökningen år 2008 var kraftigast inom försäkringarna för privathushåll där premierna ökade med cirka 4,8 procent och lägsta inom försäkringar för den tillståndspliktiga trafiken (1,3 procent). Premieinkomsten från försäkringarna för företag och sammanslutningar ökade med cirka 3,4 procent.

År 2008 ökade antalet försäkringsår⁷ med cirka en procent.

⁴ EES-försäkringsbolag som bedriver försäkringsrörelse i Finland på basis av etableringsrätten.

⁵ Med premieinkomst avses här premieinkomst enligt resultaträkningen, med avdrag för fördelningsposten, före avdrag för återförsäkrarens andel.

⁶ Den exceptionellt stora tillväxten år 2005 kan delvis förklaras med övergången till totalkostnadsansvar från och med 1.1.2005. Enligt principen om totalkostnadsansvar ska försäkringsbolagen i stället för den tidigare, av patienten debiterade kundavgiften, betala fulla priser för den offentliga hälsovårdens tjänster. Innan totalkostnadsansvar infördes debiterade man av företagen en s.k. sjukvårdsavgift för att täcka vårdkostnaderna för den offentliga hälsovården, och denna redovisades för Folkpensionsanstalten. Denna sjukvårdsavgift ingick inte i avgifterna i bokslutet till skillnad från den försäkringspremieandel som gäller ersättningskostnaderna för totalkostnadsansvar.

⁷ Med försäkringsår avses längden på de sammanlagda försäkringsperioder som var gällande under översiktsperioden angivna i hela år. Ett försäkringsår utgörs t.ex. av en bil som är försäkrad under ett helt år eller två bilar där respektive bil är försäkrad under ett halvt år.

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

3 (16)

Marknadsandelar

Tabell 1 visar de relativa andelarna för de finländska bolagen och de EES-filialer som är verksamma i Finland mätta enligt premieinkomst.

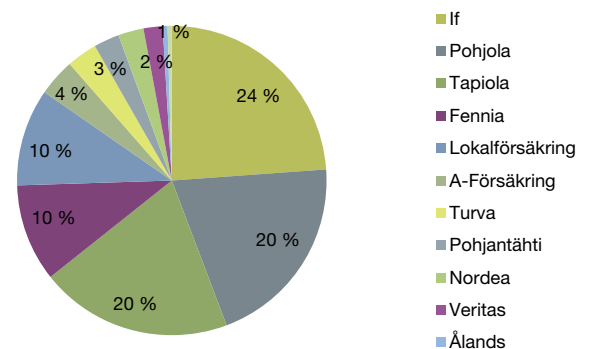
År 2008 utgjorde lfs andel på 23,9 procent den största marknadsandelen och därefter kom Pohjola med en andel på 20,4 procent och Tapiola med en andel på 20,1 procent. Förutom dessa visade Fennia (10,2 procent) och Lokalförsäkring (10,1 procent) marknadsandelar på cirka 10 procent. Dessa fem största bolag innehade 84,6 procent av marknaden.

Under 2008 ökade Nordea Skadeförsäkring (0,7 procentenhet), Pohjola (0,6) och If (0,5) sina marknadsandelar mest. EES-filialernas marknadsandel fortsatte således att öka från 2,4 procent år 2007 till 3,1 procent år 2008. Marknadsandelen minskade mest för Tapiola (1,3) och Fennia (0,3).

Vid granskningen av trafikförsäkringspremierna per kundgrupp kan man se att marknaden fördelas på annat sätt. De största försäkringsbolagen inom försäkringarna för privat-

hushåll var fortfarande If (25,3 %), Pohjola (22,1 %) och Tapiola (19,5 %) mätt enligt marknadsandel. Förutom dessa nådde även Lokalförsäkring över 10 procents marknadsandel, dvs. 11,5 procent. Explicit marknadsledare inom den tillståndspliktiga trafiken var däremot A-Försäkring, som är specialiserat på försäkring av yrkestrafiken, med en marknadsandel på 35,5, procent och därefter kom Fennia (18,5 %), If (13,4 %) och Tapiola (13,1 %). Inom försäkringar för övriga företag och sammanslutningar hade Tapiola den största marknadsandelen, dvs. 25,9 procent. Därefter följde If (21,1 %), Pohjola (17,2 %) och Fennia (16,6 %).

Figur 2.
Marknadsandelar i storleksordning år 2008

Tabell 1.
Marknadsandelar i procent enligt försäkringsbolagens försäkringspremieinkomster

	Privathushåll			Företag och sammanslutningar (ej tillståndspliktiga)			Tillståndspliktig trafik			Totalt		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
A-Försäkring	1,2	1,1	0,9	4,2	4,4	5,0	35,2	36,1	35,5	4,1	4,1	3,9
Fennia	8,9	8,7	8,2	14,4	16,5	16,6	18,2	16,9	18,5	10,4	10,5	10,2
If	27,8	24,7	25,3	21,4	20,9	21,1	13,4	14,0	13,4	25,7	23,3	23,9
Lokalförsäkring	11,7	11,6	11,5	4,9	4,8	5,6	4,5	4,6	5,4	10,1	10,0	10,1
Pohjantähti	2,9	2,9	2,8	1,9	1,9	2,1	1,8	1,9	2,4	2,6	2,7	2,7
Pohjola	18,9	21,3	22,1	18,6	17,2	17,6	8,9	8,9	7,4	18,1	19,8	20,4
Tapiola	20,3	20,8	19,5	27,9	27,8	25,9	13,1	13,1	13,1	21,0	21,4	20,1
Turva	3,5	3,8	3,9	0,6	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	2,9	3,1	3,2
Veritas*	1,6	1,5	1,3	5,7	5,2	4,7	3,6	3,4	3,2	2,4	2,2	2,0
Ålands	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Nordea**	2,0	2,5	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	1,9	2,7
Volvia***	0,7	0,7	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,4
Totalt milj. €	488,4	507,6	532,2	98,4	102,5	105,9	45,2	46,0	46,6	632,0	656,1	684,7

*Veritas Skadeförsäkring (försäkringsbeståndet överfördes 1.1.2009 till Aktia Skadeförsäkring)

**TrygVesta Forsikring A/S filial i Finland

***If Skadeförsäkring Abp, filial i Finland

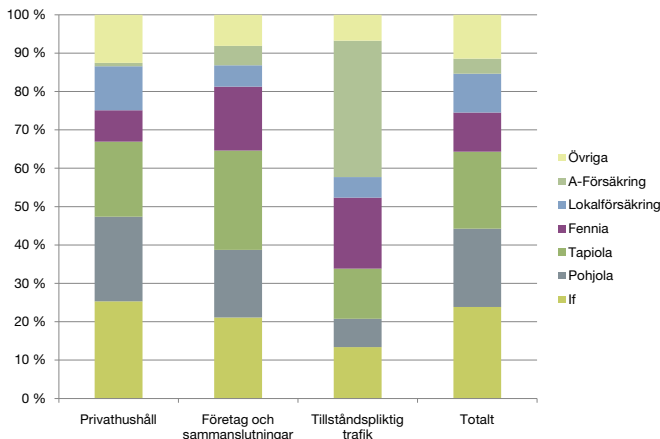
Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

4 (16)

I diagrammet nedan presenteras marknadsandelarna enligt kundgrupp för de sex största försäkringsbolagen år 2008.

Figur 3.
Marknadsandelarna enligt kundgrupp

Marknadsledare mätt enligt antalet försäkringsår var Tapiola med 24,6 procents andel och därefter kom If (20,9 %), Pohjola (19,3 %) och Lokalförsäkring (12,5 %). Ökningen av försäkringsår var störst hos Nordea med 36,9 procent fler försäkringsår 2008 än året innan. Den därefter kraftigaste ökningen hade Turva och Pohjola. För båda bolagen ökade försäkringsåren med cirka 10 procent jämfört med året innan. Den antalsmässigt största ökningen av försäkringsår hade Pohjola.

Kundgruppsspecifika nyckeltal

Tabell 2 visar försäkringsrörelsens nyckeltal per år och per kundgrupp. I tabellen ingår alla finländska försäkringsbolag och EES-filialer som bedriver trafikförsäkringsverksamhet i Finland. Som nyckeltal visas driftkostnadsprocent, skadeprocent och totalkostnadsprocent före avdrag för återförsäkrarens andel. I både premier och ersättningar har fördelningssystemets finansieringsandel⁸ eliminerats enligt nuvarande redovisningspraxis. Eftersom allokering av redovisningen för Trafikförsäkringens katastrofpool⁹ till kundgrupper skulle vara svår ingår inte redovisning till eller från poolen i ersättningarna.

Med driftkostnadsprocent avses driftkostnadernas förhållande till premieintäkterna. Skadeprocenten beräknas genom att skadekostnaderna divideras med premieintäkterna. Driftkostnaderna består av driftkostnaderna för försäkringarna, förutom kostnaderna för skötseln av ersättningarna som ingår i ersättningskostnaderna. Med totalkostnadsprocent avses summa av dessa båda relationstal. När de kostnader som försäkringen ger upphov till är lika stora som premieintäkterna, är totalkostnadsprocentens värde 100. Om totalkostnadsprocenten överstiger 100, innebär detta att kostnaderna för försäkringarna har varit större än premieintäkterna från dem. Detta behöver ändå inte betyda att försäkringsrörelsen har varit förlustbringande eftersom även placeringsintäkterna påverkar försäkringsrörelsens lönsamhet. En totalkostnadsprocent som understiger 100 procent är inte heller någon garanti för att bolagets resultat har varit positivt. I följande avsnitt granskas trafikförsäkringsresultatet så att även placeringsintäkterna beaktas.

8 Alla ersättningar i enlighet med trafikförsäkringslagen fonderas inte på förhand, utan en del av dem finansieras solidariskt genom det s.k. fördelningssystemet. De ersättningar som omfattas av fördelningssystemet täcks med en fördelningsavgift som motsvarar det årliga behovet och som försäkringsbolagen kan inkludera i de försäkringspremier som uppbärs av försäkringstagarna. Kostnader som finansieras med fördelningssystemet är t.ex. indexhöjningar av ersättningar i form av pension och kostnadsersättningar för sjukvård och medicinsk rehabilitering för skador som inträffat för mer än tio år sedan. Fram till år 2006 ingick fördelningsposterna i försäkringspremierna och de utbetalda ersättningarna, men från år 2007 har dessa poster på grund av sin karaktär av överföringsposter lämnats bort från resultaträkningen. I denna rapport följs denna nya redovisningspraxis.

9 Medlemmarna i Trafikförsäkringens katastrofpool och Trafikförsäkringscentralen har kommit överens om fördelningen av ersättningarna mellan poolbolagen. Som poolskador betraktas sådana skadehändelser som leder till utbetalning av ersättningar överskridande den poolgräns som det för skadan ansvariga poolbolaget har valt. Poolbolagen deltar i poolskador för den del som överskrider denna poolgräns.

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

5 (16)

Tabell 2.
Nyckeltal för den lagstadgade trafikförsäkringen åren 2002–2008 före avdrag för återförsäkrars andel (utan fördelningsposter)

Försäkringspremieintäkter				
M€	Privat- hushåll	Företag och sammanslutningar	Tillståndspliktig trafik	Totalt
2002	337	72,5	34,1	443,5
2003	345,7	75,1	35,2	456,0
2004	380,6	82,6	37,6	500,7
2005	445,8	92,8	42,7	581,3
2006	475,1	98,1	44,7	617,9
2007	521,1	105,3	45,9	672,3
2008	526,7	106,5	46,1	679,4
medelvärde	433,2	90,4	40,9	564,4

Driftkostnadsprocent				
	Privat- hushåll	Företag och sammanslutningar	Tillståndspliktig trafik	Totalt
2002	26 %	27 %	22 %	26 %
2003	25 %	26 %	21 %	25 %
2004	22 %	21 %	19 %	22 %
2005	23 %	19 %	19 %	22 %
2006	23 %	19 %	19 %	22 %
2007	23 %	18 %	18 %	22 %
2008	24 %	19 %	18 %	22 %
medelvärde	24 %	21 %	19 %	23 %

Skadeprocent				
	Privat- hushåll	Företag och sammanslutningar	Tillståndspliktig trafik	Totalt
2002	79 %	104 %	113 %	86 %
2003	91 %	105 %	145 %	97 %
2004	70 %	93 %	134 %	79 %
2005	91 %	114 %	100 %	95 %
2006	82 %	72 %	122 %	83 %
2007	75 %	90 %	100 %	79 %
2008	75 %	88 %	105 %	79 %
medelvärde	80 %	95 %	117 %	85 %

Totalkostnadsprocent				
	Privat- hushåll	Företag och sammanslutningar	Tillståndspliktig trafik	Totalt
2002	105 %	131 %	135 %	112 %
2003	115 %	132 %	166 %	122 %
2004	92 %	114 %	153 %	101 %
2005	114 %	133 %	119 %	117 %
2006	105 %	91 %	141 %	105 %
2007	97 %	108 %	118 %	100 %
2008	99 %	107 %	122 %	102 %
medelvärde	104 %	117 %	136 %	108 %

Trafikförsäkringens driftkostnadsprocent uppgick till cirka 23 procent under översiktsperioden. Detta var något högre än genomsnittet för försäkringsbolagen eftersom hela försäkringsrörelsens driftkostnadsprocent under motsvarande period var cirka 20 procent. Vid granskning enligt kundgrupp var driftkostnadsprocenten högst för privathushållens försäkringar medan kostnaderna för den tillståndspliktiga trafikens försäkringar var de lägsta.

I motsats till driftkostnaderna, vilkas utveckling ha varit jämn, kan man se stora fluktuationer i skadeprocenten från år till år. Detta påverkas speciellt av de skador som inträffade respektive år och förändringar som skedde i ersättningsansvaret för tidigare års skador. Skadeprocentens årliga fluktuation har varit minst i privathushållens försäkringar (70–91 %). Detta beror i stor utsträckning på att denna kundgrupp är den klart största vilket jämnar ut svängningarna i skadekostnaderna. I den minsta av de undersökta grupperna, dvs. den tillståndspliktiga trafiken, har svängningen i skadeprocenten som förväntat varit störst (100–145 %). Skadeprocenten för hela trafikförsäkringen varierade under översiktsperioden från 79 procent till 97 procent. Medelvärdet var 85 procent.

Skadeprocenten ökade bl.a. på grund av de storolyckor som inträffade under översiktsperioden. Vid en kollision år 2004 i Konginkangas mellan en tung fordonskombination och en buss dog 23 personer och 14 personer skadades. Detta ökade speciellt ersättningskostnaderna för den tillståndspliktiga trafiken. År 2005 inträffade den värsta kedjekollisionen i Finland hittills med hundratals fordon inblandade. I olyckan dog tre personer och över 60 personer skadades.

Betydande ändringar skedde i ersättningsansvaren och beräkningsmetoderna för dessa under översiktsperioden. På grund av den ökade förväntade livslängden införde försäkringsbolagen under år 2003 och 2004 en ny modell för förväntad dödlighet som bygger på s.k. kohortberäkning. Detta ökade skadeprocenten speciellt år 2003 (med cirka 4 procentenheter). På grund av den nedåtgående utvecklingen i räntenivån sänktes den diskonteringsränta som används vid diskonteringen av pensionsansvar i flera steg under översiktsperioden, vilket har ökat skadeprocenten. En lagändring som genomfördes år 2004 har också sänkt skadeprocenten. Enligt denna lagändring fonderas inte längre de kostnader för sjukvård och medicinsk rehabilitering som

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

6 (16)

uppkommer tio år efter en olycka, utan de finansieras med hjälp av fördelningssystemet (effekten på skadeprocenten var 10–20 procentenheter).

Trots variationerna i skadeprocenten visar tabellen tydligt att totalkostnadsprocenten har varit lägst för privatpersoners försäkringar medan den i allmänhet har varit högst för tillståndspliktig trafik. Under den sjuåriga översiktsperioden har differensen i totalkostnadsprocenten varit betydande mellan kundgrupperna. En slutsats som kan dras av tabell 2 är att trafikförsäkringspremierna i förhållande till kostnaderna har varit de lägsta för den tillståndspliktiga trafikens försäkringar och de högsta för privatpersoners försäkringar. Å andra sidan verkar skillnaderna mellan premienivåerna ha minskat något under översiktsperioden.

Trafikförsäkringens resultat

Såsom ovan har konstaterats ska den placeringsintäkt som avser försäkringarna beaktas vid sidan av premier, ersättningar och driftkostnader när rörelsens lönsamhet – och samtidigt premiernas rimlighet – värderas. Placeringsintäkten kan emellertid allokeras till försäkringar på flera olika sätt beroende på vad man önskar mäta i beräkningen. Nedan visas trafikförsäkringens resultat beräknat på tre olika sätt. Resultaten kallas för försäkringsrörelsens utjämnade resultat, försäkringsrörelsens (icke utjämnade) resultat och försäkringsverksamhetens resultat. Resultaten är beräknade före skatter.

De tre metoderna för uppskattning av resultatet representerar olika synvinklar på hur resultatet bildas. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat strävar efter att mäta försäkringspremiernas förhållande till de förväntade kostnaderna för försäkringarna. I detta betraktelsesätt bedöms resultatet ur försäkringstagarens synvinkel. Försäkringsrörelsens resultat utan utjämning motsvarar trafikförsäkringens realiserade resultat och mäter således försäkringsrörelsens lönsamhet ur försäkringsbolagets synvinkel. Med hjälp av resultatet av försäkringsverksamheten får man en uppskattning av avkastningen på det sysselsatta kapitalet inom försäkringsverksamheten, vilket innebär att denna metod representerar ägarnas synvinkel på försäkringsverksamhetens lönsamhet.

Resultaten beräknas med hjälp av den sammanräknade informationen från de finländska försäkringsbolagen (EES-filialerna ingår inte) för åren 2002–2008. Beräkningen är nettobaserad, vilket innebär att motsvarande återförsäk-

rares andel har avdragits från de ingående posterna. Även redovisningen från Trafikförsäkringens katastrofpool beaktas i beräkningen. Försäkringspremierna och ersättningarna uppges i enlighet med resultaträkningen med den skillnaden att fördelningsposterna har eliminerats från dem för åren 2002–2006. Informationen visas för respektive år under översiktsperioden och som översiktsperiodens aritmetiska medelvärde. För de beräknade relationstalen visas dessutom standardavvikelsen.

Försäkringsrörelsens utjämnade resultat

Såsom man kunde se i föregående avsnitt kan de exceptionella posterna inverka på resultatet i betydande omfattning. T.ex. en ändring av beräkningsgrunden för ansvarsskulden, såsom ett byte av dödlighetsprognosmodell, orsakar en diskontinuitetspunkt för det år då ändringen gjordes. Sådana avvikelsepöster av engångskaraktär påverkar jämförelsen mellan olika år och olika bolag. På grund av dessa kan det vara svårt eller omöjligt att ur resultatuppgifterna dra slutsatser om hurudan premienivån var eller vilken karaktär skadeåret hade.

Från försäkringsrörelsens utjämnade resultat elimineras exceptionella poster eller poster av engångskaraktär som inverkar på resultatet, såsom effekten av ändringar i beräkningsgrunderna på ansvarsskulden. I det utjämnade resultatet allokeras till försäkringsrörelsen dessutom intäkter av placeringsverksamheten till ett belopp som motsvarar den riskfria avkastning som beräknats på nettoansvarsskulden i stället för de realiserade intäkterna. I det utjämnade resultatet har således sådana faktorer eliminerats som orsakar årliga fluktuationer i resultatet och därigenom försämrar resultatens jämförbarhet. Det utjämnade resultatet beskriver ändå det aktuella försäkringsåret eftersom de skador som inträffar under respektive år påverkar resultatet.

På lång sikt ger en utjämnad beräkning information om försäkringspremierna ur premiesättningsynvinkel. Eftersom principerna för hur försäkringspremierna fastställs skall vara kända redan vid uppgörandet av försäkringsofferterna innan försäkringsperioden börjar, fixeras försäkringspremiernas nivå redan innan kostnaderna för dessa försäkringar realiserar. Typiskt för trafikförsäkring är att de slutliga kostnaderna för försäkringarna framgår mycket långsamt, ofta först efter tiotals år. Således baserar sig premiesättningen på bolagets syn på de sannolika framtida kostnaderna samt

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

7 (16)

på en försiktig uppskattning av framtida placeringsintäkter från uppbundna medel i försäkringsrörelsen på lång sikt. Syftet med den beräkning där ändringarna i beräkningsgrunderna av engångskaraktär har eliminerats från ersättningsarna och där placeringsintäkterna har beräknats enligt den riskfria avkastningen är att ge en uppfattning om den förväntade intäktsnivån på försäkringarna. Utjämnings av skadornas årliga fluktuationer förutsätter dock en tillräckligt lång översiktsperiod för det utjämnade resultatet.

Tabell 3 visar det utjämnade resultatet för trafikförsäkringens försäkringsrörelse.

Vid beräkningen har premieintäkten justerats med effekterna av de ändringar som gjorts i beräkningsgrunderna för premieansvar. Inga ändringar gjordes i beräkningsgrunderna år 2008. År 2007 minskade ändringarna i beräkningsgrunden premieansvaret med 4,4 miljoner euro och denna post har dragits av från premieintäkterna i beräkningen.

I undersökningen allokeras den riskfria placeringsintäkt som beräknats för de tillgångar som utgör täckningen för nettoansvarsskulden till försäkringsrörelsens utjämnade resultat. Den genomsnittliga räntan under det aktuella året på finska statens obligationer som förfaller om tio år har använts som approximation för den riskfria intäktsnivån i tabell 3. År 2008 var denna ränta cirka 4,30 procent och under hela översiktsperioden i genomsnitt 4,13 procent (bilaga 2). Nettoansvarsskuldens riskfria intäkt beräknas genom att det aktuella årets medelränta tillämpas på medelvärdet för nettoansvars-

skulderna vid årets början och årets slut. I beräkningen ingår inget utjämningsbelopp i nettoansvarsskulden. I försäkringsbolagen används ansvarsskuldens placeringsintäkt bl.a. för att finansiera den ökning av ersättningskostnaden som orsakas av upplösningen av föregående års diskontering.

Från ersättningskostnaderna har ändringarna i ersättningsansvarets beräkningsgrunder eliminerats. Inga ändringar gjordes år 2008. År 2007 minskade dessa ändringar ersättningskostnaden med totalt 4,4 miljoner euro.

Vid beräkningen av försäkringsrörelsens utjämnade resultat beaktas dessutom överföringarna till garantiavgiftsposten. Trafikförsäkringsbolagen är skyldiga att avsätta medel till garantiavgiftsposten enligt lagen om försäkringsbolag.¹⁰ Överföringen är alltid minst noll¹¹, och belastar därför i allmänhet resultatet.

Försäkringsrörelsens utjämnade resultat under hela översiktsperioden 2002–2008 har visat överskott. Det utjämnade resultatet uppgick år 2008 till 83,6 miljoner euro (83,8 miljoner euro år 2007), medan medeltalet för hela översiktsperioden var 52,5 miljoner euro. I förhållande till

10 9 kap. 5 § i lagen om försäkringsbolag (521/2008)

11 Till garantiavgiftsposten avsätts 4 procent av föregående års belopp, men dock så att garantiavgiftsposten inte överstiger ett belopp som motsvarar 3 procent av trafikförsäkringens bruttoansvarsskuld utan utjämningsbelopp.

Tabell 3.
Trafikförsäkringsrörelsens utjämnade nettoresultat utan fördelningsposter
Försäkringsbolagen totalt (utan EES-filialer)

miljoner euro	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 medelvärdet	spridning %-enheter
Premieintäkt utan ändringar i beräkningsgrunden	436,7	443,1	483,3	551,0	593,4	637,4	642,6	541,1
Nettoansvarsskuldens riskfria avkastning	86,3	76,3	80,8	70,4	85,2	101,3	105,8	86,6
Ersättningskostnad utan ändringar i beräkningsgrunden eller andra exceptionella poster av engångskaraktär	-357,8	-369,2	-393,2	-491,9	-512,6	-515,2	-518,0	-451,1
Driftskostnader	-110,2	-108,6	-105,1	-119,6	-129,1	-138,0	-145,0	-122,2
Förändring i garantiavgiftsposten	-2,0	-1,7	-1,7	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	53,1	39,9	64,0	8,0	35,0	83,8	83,6	52,5
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/bruttopremieinkomst	11,9 %	8,5 %	12,3 %	1,4 %	5,7 %	13,1 %	12,6 %	9,4 % 4,4 %
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/premie som påförts kunden	8,1 %	5,8 %	8,5 %	1,0 %	4,1 %	9,4 %	9,2 %	6,6 % 3,1 %
Bruttopremieinkomst	445,2	467,8	519,0	588,7	619,0	640,3	663,6	563,37
Premie som påförts kunden	656,0	691,3	754,9	815,0	859,6	892,4	912,3	797,36
Nettoansvarsskuld utan utjämningsbelopp	1 771,7	1 922,6	2 008,9	2 194,0	2 315,4	2 408,0	2 511,0	2161,67

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

8 (16)

bruttopremieinkomsten¹² var resultatet 12,6 (13,1) procent för år 2008 och för hela översiktsperioden i genomsnitt 9,4 procent. Motsvarande beräknad standardavvikelse för resultatet var 4,4 procentenheter.

Förutom av de förväntade kostnaderna påverkas försäkringsrörelsens lönsamhet även av den osäkerhet som avser kostnaderna. Därför tillämpas i allmänhet ett så kallat säkerhetstillägg vid premiesättningen med syfte att ge beredskap förutom för kostnadsfluktuationerna även för förändringar i nivån på de förväntade kostnaderna (t.ex. ersättningsinflation). Behovet av säkerhetstillägg är allt större ju mer volatil en rörelse är. Säkerhetstillägget kan finansieras både med premier och med placeringsintäkter. Tabell 3 visar att resultatet skulle ha varit negativt utan placeringsintäkter, eftersom det utjämnade resultatet är mindre än den riskfria intäkt som har beräknats för ansvarsskulden.

Det ovan beräknade relationstalet mäter resultatet i förhållande till den premie som räknas som försäkringsbolagets resultat. Sista raden i tabellen visar, för jämförelsens skull, försäkringsrörelsens utjämnade resultat i förhållande till den premie som uppburits av kunden. I fråga om denna premie har man även beaktat de för överföring avsedda inkomstpöster som ett försäkringsbolag är skyldigt att uppbära av kunderna tillsammans med premien, men som inte ingår i försäkringsbolagets premieinkomst. Dessa poster utgörs av premieskatt, trafikförsäkringsavgift, sjukvårdsavgift fram till år 2004 samt fördelningssystemets finansieringsandel. I den premie som upp bärs av kunden ingår kreditförluster på premiefordringar som inte heller räknas in i försäkringsbolagets premieinkomst. År 2008 utgjorde dessa poster som inte tillhör försäkringsbolagets premieinkomst cirka 25,3 procent av den premie som upp bärs av kunden (bilaga 3). Under översiktsperioden var det utjämnade resultatet för försäkringsrörelsen i genomsnitt 6,6 procent i förhållande till den premie som upp bärs av kunderna och varierade från 1,0 procent år 2005 till 9,4 procent år 2007.

Försäkringsrörelsens icke utjämnade resultat

Försäkringsrörelsens icke utjämnade resultat erhålls genom att inverkan av ändringarna i de korrigerade beräkningsgrunderna för ansvarsskulden i det utjämnade resultatet återförs till resultatet och placeringsintäkterna enligt verkligt värde som beräknats på täckningen för nettoansvarsskulden beaktas. Intäkterna enligt verkligt värde kan, beroende

på omständigheterna, också vara mindre än ovan nämnda riskfri avkastning. Det resultat som beräknats på detta sätt mäter försäkringsrörelsens realiserade resultat.

Värderingen av placeringsintäktens verkliga värde för täckningen av nettoansvarsskulden är inte helt problemfri. Tillgångarna i ett försäkringsbolags balansräkning är inte öronmärkta i den graden att det är direkt möjligt att visa vilka tillgångsposter som täcker trafikförsäkringens nettoansvarsskuld. Därför bygger alltid den placeringsintäkt till verkligt värde som erhållits från täckningen av ansvarsskulden på en värderingsbaserad beräkning.

Ett angreppssätt kunde vara att anta att den placeringsintäkt som erhållits på denna täckning är proportionellt av samma storlek som bolagets intäkt till verkligt värde på samtliga placeringsstillgångar. Detta kunde dock leda till felaktiga slutsatser på grund av att försäkringsbolagens kapitalstruktur och placeringsstrategier skiljer sig avsevärt från varandra. Lagstiftningen fastställer ett stort antal begränsningar för de tillgångar som täcker ansvarsskulden. Däremot finns inga regleringar för de medel som inte avser täckning. Den placeringsintäkt som erhålls för samtliga tillgångar behöver därför inte beskriva den intäkt som erhålls på tillgångar för täckning av ansvarsskulden.

Enligt lagen om försäkringsbolag ska de tillgångar som täcker ansvarsskulden vara uppbyggda med hänsyn till arten av den försäkringsrörelse som bolaget bedriver så att dess placeringar, vilka ska vara diversifierade och ha lämplig spridning, tryggar tillgångarnas säkerhet, avkastning och likviditet. För ansvarsskuldens täckning gäller ett detaljerat täckningsregelverk som avser att i synnerhet begränsa koncentrationsrisken och motpartsrisken i anslutning till täckningen. Eftersom över hälften av trafikförsäkringens ansvarsskuld består av pensionsansvar skall speciell uppmärksamhet fästas vid de täckande medlens säkerhet. Därför använder bolagen i hög grad finansmarknadsinstrument för att täcka ansvarsskulden.

Placeringsintäkten för åren 2007–2008 baserar sig på de uppgifter som bolagen lämnat om de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden. För de år som föregick år 2007 finns denna uppgift inte att tillgå, varför placeringsin-

12 Med bruttopremieinkomst avses här bruttopremieinkomsten enligt resultaträkningen före avdrag för återförsäkrarens andel men med avdrag för fördelningssystemets finansieringsandel.

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

9 (16)

täkterna hänförs till täckningen för ansvarsskulden inom trafikförsäkring med hjälp av en genomsnittlig fördelningsregel. Beräkningen grundar sig på antagandet om att bolaget i sin placeringsportfölj har masskuldebrevslån i första hand för täckning av ansvarsskulden och i synnerhet pensionsansvaren¹³. Eftersom Finansinspektionen endast har uppgifter om de bolagsspecifika placeringsintäkterna till verkligt värde för hela placeringsportföljen för åren 2002–2004, men inte enligt placeringsinstrument, har den varit tvunget att beräkna de genomsnittliga uppskattade placeringsintäkterna¹⁴ för finansmarknadsinstrument för dessa år vid beräkningen av det alternativa resultatet för respektive bolag. I bilaga 2 visas de genomsnittliga placeringsintäkterna till verkligt värde som beräknats för de tillgångar som täcker ansvarsskulden.

Tabellen visar att ändringarna i beräkningsgrunderna har haft en betydande effekt på bolagens resultat under alla granskade år utom år 2008. Under hela översiktsperioden har förändringarna i snitt försvagat resultatet.

Avkastningen på nettoansvarsskulden som överskrider den riskfria avkastningen har varit negativ under fyra av de sju åren under översiktsperioden. Under dessa år understeg alltså placeringsintäkternas verkliga värde som beräknats på de tillgångar som täcker ansvarsskulden avkastningsnivån för den riskfria räntan. Den lägsta avkastningsnivån nåddes år 2008 då förtroendet för hela ekonomins framtid rasade till följd av finanskrisen som började på bolånemarknaden i USA år 2007, vilket ledde till att aktiernas och masskuldebrevens marknadsvärde föll kraftigt.

På grund av detta var försäkringsbolagens icke utjämnade resultat för trafikförsäkringsrörelsen under hela översiktsperioden cirka 5,5 procent i förhållande till bruttopremieinkom-

sten. Resultatet har varierat mycket mellan åren, och resultatet för år 2008 var det sämsta under översiktsperioden, -11,7 procent, medan det bästa resultatet, 24,9 procent, uppnåddes år 2004. Spridningen under översiktsperioden uppgick till 11,4 procentenheter. Såsom förväntat var variationerna i det icke utjämnade resultatet betydligt större än i det utjämnade resultatet, där spridningen endast var 4,4 procentenheter. Det icke utjämnade resultatets spridning beskriver riskerna inom försäkrings- och placeringsverksamheten.

När dessa resultat jämförs med den totalkostnadsprocent som visas på sidan 5 kan man se att försäkringsrörelsen har gett försäkringsbolagen vinst förutom åren 2003 och 2008 trots att totalkostnadsprocenten alla år överstigit 100 procent.

13 I kalkylen antas att bolaget täcker sitt pensionsansvar i första hand med hjälp av masskuldebrevslån. Om bolaget har mer masskuldebrevslån än vad som förutsätts för täckningen av pensionsansvaret, anses bolaget i första hand använda dem för täckning av annan ansvarsskuld. Således skulle den placeringsintäkt som beräknats på pensionsansvaret i allmänhet nästan i sin helhet basera sig på den avkastningsnivå som erhållits på masskuldebrevslån och avkastningen på den övriga ansvarsskulden i allmänhet på det vägda medeltalet av denna och avkastningsnivån på övriga placeringar.

14 Som genomsnittlig antagen avkastning på finansmarknadsinstrumenten användes 8,93 % år 2002, 4,69 % år 2003 och 6,89 % år 2004 (källor: Effas Bond Index Govt, MSCI Euro Credit Corp. Index och Leonia Penningmarknadsindex)

Tabell 4.
Trafikförsäkringsrörelsens icke utjämnade nettoresultat utan fördelningsposter
Försäkringsbolagen totalt (utan EES-filialer)

miljoner euro	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 medelvärde	spridning %-enheter
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	53,1	39,9	64,0	8,0	35,0	83,8	83,6	52,5
Återföring av inverkan av ändringar i ansvarsskuldens beräkningsgrunder på resultatet	-19,7	-66,3	10,6	-21,8	15,3	8,8	0,0	-10,5
Avkastning på nettoansvarsskulden över den riskfria avkastningen	-5,4	19,8	54,8	38,9	-30,6	-8,5	-161,1	-13,2
Försäkringsrörelsens resultat (netto)	28,0	-6,6	129,4	25,1	19,7	84,1	-77,5	28,9
Försäkringsrörelsens resultat/bruttopremieinkomst	6,3 %	-1,4 %	24,9 %	4,3 %	3,2 %	13,1 %	-11,7 %	5,5 % 11,4 %

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

10 (16)

Försäkringsverksamhetens resultat

I de tidigare avsnitten har vi koncentrerat oss på bildningen av försäkringsrörelsens resultat. I dessa fall togs ingen hänsyn till att kapital alltid binds när försäkringsrörelse bedrivs. Nedan värderas försäkringsrörelsens resultat med beaktande av det kapital som är sysselsatt i verksamheten samt detta kapitals placeringsintäkt.

I granskningen avses med verksamhetens sysselsatta kapital den andel som hänförs till trafikförsäkring av det krav på solvenskapital som föreskrivs i försäkringsbolagslagen (målsatt gräns för korrigerat solvenskapital).¹⁵ I lagen och förordningen som givits med stöd av den¹⁶ omfattar kapitalkravet hela bolaget och avser alltså inte respektive försäkringsgren. För att trafikförsäkringsverksamhetens resultat skall kunna beräknas skall en andel av detta solvenskapital hänföras till trafikförsäkring. Trafikförsäkringens andel av solvenskapitalet beräknas genom att premieintäkt och ansvarsskuld på eget ansvar används som fördelningsgrund.¹⁷

I beräkningen beaktas placeringsintäktens verkliga värde för det i trafikförsäkringen sysselsatta kapitalet. Liksom för de tillgångar som täcker ansvarsskulden bygger beräkningen på en uppskattning. Avkastningsnivån för de tillgångar som täcker solvenskapitalkravet värderas enligt de placerings-tillgångar som inte anses tillhöra täckningen av ansvarsskulden när försäkringsrörelsens resultat beräknas. Avkastningen beräknas genom att den på detta sätt beräknade avkastningsnivån tillämpas på medelvärdet för den målsatta gränsen för solvenskapitalet vid början och slutet av året.

Tabell 5 visar en beräkning av trafikförsäkringsverksamhetens resultat.

Tabellen visar att det verkliga värdet på de placeringsintäkter som allokerats till täckning av den målsatta gränsen för solvenskapitalet har varit positivt förutom år 2002¹⁸ och 2008¹⁹. Försäkringsverksamhetens resultat varierade under översiktsperioden mellan -103,0 miljoner euro år 2008 och 135,8 miljoner euro år 2004. Medelavkastningen var 37,8 miljoner euro. När detta ställs i relation till det genomsnittliga solvenskapitalkravet²⁰, erhålls en värdering av avkastningen på sysselsatt kapital. Avkastningen nådde sin lägsta nivå år 2008, då den var -21,1 procent, medan den genomsnittliga avkastningen under hela översiktsperioden var 9,1 procent. Motsvarande spridning var 18,4 procentenheter under översiktsperioden. I denna beräkning har skatterna inte beaktats.

15 12 kap. 13 § i lagen om försäkringsbolag (521/2008)

16 Social- och hälsovårdsministeriets förordning om beräkning av gränserna för skadeförsäkringsbolagens korrigerade solvenskapital och av utjämningsbeloppet och gränserna för detta samt om grunderna för beräkningen (622/2008)

17 Trafikförsäkringens andel beräknas med fördelningsförhållandet

$$y = \frac{\text{nettoansvarsskuld(trafik)} + 0,8 \cdot \frac{B(\text{trafik})}{B} \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot \frac{\text{nettoansvarsskuld(trafik)}}{\text{nettoansvarsskuld}} \cdot S}{\text{nettoansvarsskuld} + 0,8 \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot S}$$

där B = nettopremieintäkt, VT_{\min} = solvenskapitalkrav som beräknas på basis av försäkringstekniska risker och S = solvenskapitalkrav som beräknas på basis av placeringsrisken.

18 År 2002 avspeglades osäkerheten om läget i Irak i företag och investerare så att räntorna och aktiekurserna sjönk globalt.

19 Till följd av finanskrisen som började på bolånemarknaden i USA år 2007 brast förtroendet för hela ekonomins framtid, och därför föll aktiernas och masskuldebrevens marknadsvärde brant.

20 Medelvärdet på den målsatta gränsen för det solvenskapital som allokerats till trafikförsäkringen vid början och slutet av året.

Tabell 5.
Trafikförsäkringsverksamhetens nettoresultat
Försäkringsbolagen totalt (utan EES-filialer)

miljoner euro	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 medelvärde	spridning %-enheter
Försäkringsrörelsens resultat	28,0	-6,6	129,4	25,1	19,7	84,1	-77,5	28,9
Avkastning på solvenskapitalets målsatta gräns	-46,6	13,4	6,4	45,5	46,9	22,7	-25,5	9,0
Försäkringsverksamhetens resultat	-18,6	6,7	135,8	70,7	66,6	106,8	-103,0	37,8
Försäkringsverksamhetens resultat/genomsnittlig målsatt gräns för det korrigerade solvenskapitalet	-4,5 %	1,7 %	34,0 %	16,6 %	14,6 %	22,4 %	-21,1 %	9,1 % 18,4 %
Genomsnittlig målsatt gräns för det korrigerade solvenskapitalet	411,2	386,4	399,9	424,7	456,5	476,6	489,0	434,9

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

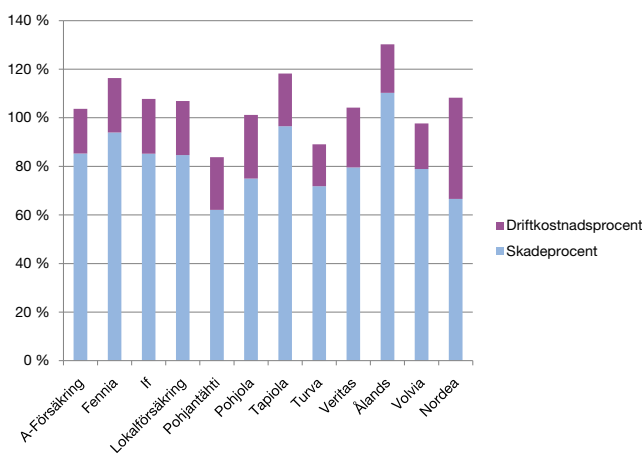
5.1.2010

11 (16)

Företagsspecifika nyckeltal och resultat

När man granskar nyckeltalen per bolag ser man att de avviker betydligt från varandra. I diagrammet nedan visas medelvärdena för de bolagsspecifika kostnadsprocenten. Medelvärdena har beräknats för åren 2002–2008 med undantag för Nordea, vars medelvärden baseras på materialet från åren 2005–2008²¹. Kostnadsprocenten har beräknats efter avdrag för återförsäkrarens andel och utan fördelningsposter.

Figur 4.
Totalkostnadsprocent, aritmetiska medelvärden

I tabellerna 6–8 visas resultaträkningarna för trafikförsäkringens försäkringsrörelse och försäkringsverksamheten per försäkringsbolag för de finländska försäkringsbolagen. För EES-filialerna visas dessutom tabeller gällande försäkringsrörelsen. En beräkning av försäkringsverksamhetens resultat för EES-filialerna är inte ändamålsenlig eftersom de utländska försäkringsbolag som äger filialerna inte följer de finländska solvensreglerna. Därför är det inte motiverat att använda det korrigerade solvenskapitalets målgräns som en mätare för verksamhetens sysselsatta kapital.

Eftersom Finansinspektionen inte har tillräcklig information om de tillgångar som täcker ansvarsskulden för ett utländskt bolag och inte heller om intäkterna, är det inte möjligt att beräkna, med hjälp av bolagets egen information, det verkliga värdet för avkastningen som allokerats till täckningen av trafikförsäkringens ansvarsskuld och som behövs för tabell 7. För att resultaten för alla trafikförsäkringsbolag som är verksamma i Finland skall kunna jämföras tillämpas

de genomsnittliga placeringsintäkterna för finländska bolag i beräkningen av EES-filialernas resultat i tabell 7. Det verkliga värdet för filialernas placeringsintäkt för täckning av nettoansvarsskulden beräknas genom antagandet om att avkastningen för respektive år är lika stor som för genomsnittet för de finländska bolagen som är med i undersökningen. De genomsnittliga placeringsintäkterna visas i bilaga 2.

Såsom tidigare har konstaterats varierar trafikförsäkringens resultat årligen av många olika skäl. På grund av detta är det inte möjligt att utifrån ett års resultat dra långtgående slutsatser om hur premiesättningen har lyckats. Detta gäller särskilt vid granskningen av enskilda försäkringsbolag. Av dessa skäl visar de bolagsspecifika resultattabellerna under översiktsperioden 2002–2008 medelvärden. Vid sidan av de aritmetiska medelvärdena för resultatens procenttal visas motsvarande standardavvikelser för att ge information om resultatens årliga variation. Medelvärdena för Nordea har även i detta fall beräknats utifrån åren 2005–2008.

Försäkringsbolagens resultat avviker i stor utsträckning från varandra med avseende på både medelvärdet och spridningen. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat i förhållande till bruttopremierna varierade i de finländska försäkringsbolagen mellan -1,6 procent (Fennia) och 21,4 procent (Pohjantähti). Filialernas resultat varierade mellan -8,1 procent (Nordea) och 7,3 procent (Volvia). Variationerna i det utjämnade resultatet är störst hos de minsta aktörerna. Den största spridningen som observerades bland finländska bolag var 23 procentenheter (Ålands). Den största spridningen bland filialerna var 28,7 procentenheter (Volvia).

Det utjämnade resultatets variationer förklaras i stor utsträckning av svängningarna i ersättningskostnaderna. I små bolag kan till och med den kostnad som en enskild skada medför för försäkringsbolaget vara betydande i förhållande till premieinkomsten. Eftersom ett försäkringsbolag inte kan vägra att bevilja en trafikförsäkring och eftersom de ersättningar som utbetalas för en skada fastställs enligt lag

²¹ Till skillnad från de övriga bolagen beräknas medelvärdena och spridningarna för Nordea utifrån åren 2005–2008. Nordea började bevilja trafikförsäkringar i Finland år 2002. Resultaten för de första verksamhetsåren beskriver inte försäkringsrörelsens verkliga lönsamhet eftersom driftkostnaderna i relation till premierna är hög när verksamheten inleds. Även den slumpmässiga variationen i anslutning till ersättningarna accentueras i ett litet försäkringsbestånd. När man använder det aritmetiska medelvärdet skulle dessa avvikande resultat få en exceptionellt stor vikt i synnerhet i granskningen av procenttalen, och därför ingår de inte i beräkningarna.

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

12 (16)

och förordningar och eftersom enligt lag ingen övre gräns finns för den ersättning som utbetalas för personskador, har försäkringsbolagen små möjligheter att begränsa de kostnader en skada medför för bolaget. Ett försäkringsbolag kan begränsa storleken på ersättningskostnaderna främst med hjälp av återförsäkring och poolarrangemang. Återförsäkringarnas självrisker kan ändå vara höga i relation till premievolymen för ett bolags trafikförsäkringar. En återförsäkring kan också ge ett bristfälligt skydd i sådana situationer då ersättningsskyldighet uppkommer vid flera olika skadefall (till exempel på grund av svårt väglag). I sådana fall utjämnas resultatet endast delvis av en återförsäkring.

I försäkringsrörelsens (icke utjämnade) resultat är variationen mellan åren och bolagen ännu större än i det utjämnade resultatet. I försäkringsbolagens verkliga resultat fanns betydande differenser beroende, förutom på lönsamheten i det försäkringstekniska resultatet, även på placeringsverksamhetens framgång under översiktsperioden. Det genomsnittliga resultatet för försäkringsrörelsen under översiktsperioden varierade för de finländska försäkringsbolagen mellan -2,9 procent (Ålands) och 16,7 procent (Pohjantähti). En bedömning av filialernas verkliga resultat varierade mellan -0,0 procent (Nordea) och 7,3 procent (Volvia).

Försäkringsverksamhetens resultat i genomsnitt beräknat för de finländska försäkringsbolagen i förhållande till det bundna kapitalet fick värden mellan 2,3 procent (Lokalförsäkring) och 53,7 procent (Turva).

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

Tabell 6.
Trafikförsäkringsrörelsens utjämnade nettoresultat utan fördelningsposter, medelvärdet och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2008 per försäkringsbolag

miljoner euro	A-Försäkring	Fennia	If	Lokalförsäkring	Pohjantähti	Pohjola	Tapiola	Turva	Veritas	Ålands	Volvia	Nordea
Premiänt utän ändringar i beräkningsgrunden	23,9	55,4	146,6	57,7	14,5	101,8	118,4	7,9	12,1	2,8	2,6	11,0
Nettoansvarskuldens riktiga avkastning	4,5	9,8	25,5	7,3	1,1	17,4	18,0	1,4	1,1	0,6	0,2	0,5
Erättningskostnad utan ändringar i beräkningsgrunden eller andra exceptionella poster	-22,0	-54,1	-121,4	-48,1	-9,0	-78,2	-100,9	-5,3	-9,5	-2,5	-2,2	-7,7
av engångsaktaktier	-4,5	-12,5	-32,9	-12,6	-3,1	-26,7	-25,3	-1,3	-2,8	-0,5	-0,5	-4,5
Driftskostnader	-0,1	-0,2	-0,6	-0,1	0,0	-0,4	-0,3	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Förändring i garantivärdet	1,8	-1,5	17,2	4,3	3,5	13,8	9,9	2,6	0,7	0,3	0,1	-0,7
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	7,0	11,0	11,9	7,3	7,3	7,4	13,8	8,0	10,7	15,9	2,9	5,3
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/ bruttopremieinkomst	5,0	7,8	8,6	5,1	5,3	5,5	9,9	5,6	7,5	11,2	2,2	4,1
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/ premie som påförts kunden					7,3	7,4	13,8	8,0	10,7	15,9	2,9	5,3
					5,3	5,5	9,9	5,6	7,5	11,2	2,2	4,1
					15,1	15,1	23,8	16,5	16,5	23,0	7,3	12,7
					8,9	8,9	13,8	9,9	12,3	18,2	6,9	23,6
					5,1	5,1	9,9	7,5	7,5	12,3	2,9	9,9
					11,2	11,2	18,2	12,3	12,3	18,2	6,9	23,6
					9,9	9,9	13,8	10,7	10,7	15,9	2,9	5,3
					15,1	15,1	23,8	16,5	16,5	23,0	7,3	12,7
					8,9	8,9	13,8	9,9	12,3	18,2	6,9	23,6
					5,1	5,1	9,9	7,5	7,5	12,3	2,9	9,9

Tabell 7.
Trafikförsäkringsrörelsens utjämnade nettoresultat utan fördelningsposter, medelvärdet och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2008 per försäkringsbolag

miljoner euro	A-Försäkring	Fennia	If	Lokalförsäkring	Pohjantähti	Pohjola	Tapiola	Turva	Veritas	Ålands	Volvia	Nordea
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	1,8	-1,5	17,2	4,3	3,5	13,8	9,9	2,6	0,7	0,3	0,1	-0,7
Aterföring av inverkant av ändringar i ansvarskuldens beräkningsgrunder på resultatet	2,2	1,5	-3,1	-1,0	0,1	3,2	-12,6	-0,3	-0,1	-0,4	0,1	0,9
Avkastning på nettoansvarskulden över den riktiga avkastningen	-1,9	-1,1	-2,5	-3,1	-0,8	-3,4	-0,2	-0,2	0,1	0,0	-0,1	-0,3
Försäkringsrörelsens resultat (netto)	2,1	-1,2	11,5	0,2	2,7	13,6	-2,9	2,1	0,7	-0,1	-0,1	0,0
Försäkringsrörelsens resultat/ bruttopremieinkomst	8,3	33,0	7,5	18,2	16,7	14,9	22,3	12,9	16,1	41,3	26,4	17,6

Tabell 8.
Trafikförsäkringsverksamhetens resultat, medelvärdet och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2008 per försäkringsbolag

miljoner euro	A-Försäkring	Fennia	If	Lokalförsäkring	Pohjantähti	Pohjola	Tapiola	Turva	Veritas	Ålands	Volvia	Nordea
Försäkringsverksamhetens resultat	2,1	-1,2	11,5	0,2	2,7	13,6	-2,9	2,1	0,7	-0,1	-0,1	0,0
Förändring på solvenskapitalets målsatta grän	0,1	1,6	-4,7	0,9	-0,1	5,7	4,5	0,2	0,6	0,2	0,2	0,2
Försäkringsverksamhetens resultat	2,2	0,4	6,9	1,1	2,6	19,2	1,6	2,3	1,3	0,1	0,1	0,0
Försäkringsverksamhetens resultat/genomsnittlig målsatt grän för det korrigerade solvenskapitalet	9,8	46,8	2,8	21,4	28,5	51,6	45,3	22,0	33,9	3,6	20,9	53,7
Nettoansvarskuld utan utjämningsbelopp	111,4	243,5	629,8	187,3	27,0	425,1	460,1	35,1	27,3	14,7	5,0	9,1
Målsatt grän för det korrigerade solvenskapitalet	20,3	60,7	104,8	57,2	5,1	91,4	81,4	4,3	10,1	3,7	0,0	0,0
Nyckeltal												
skadeprocent	85,3	93,9	85,2	84,6	82,1	75,0	96,5	71,9	79,5	110,3	78,9	66,6
driftskostnadsprocent	18,4	22,4	22,5	22,3	21,7	26,2	21,7	17,2	24,6	20,0	18,8	41,7
totalkostnadsprocent	103,7	116,3	107,7	106,9	83,8	101,2	118,2	89,1	104,2	130,2	97,7	108,3

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

14 (16)

Bilaga 1

Statistiska källor

I undersökningen deltog de finländska försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkringsverksamhet:

- A-Försäkring Ab (A-Försäkring)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (Fennia)
- If Skadeförsäkringsbolag Ab (If)
- Lokalförsäkring Ömsesidigt Bolag (Lokalförsäkring)
- Pohjantähti Ömsesidiga Försäkringsbolaget (Pohjantähti)
- Skadeförsäkringsbolaget Pohjola (Pohjola)
- Veritas Ömsesidigt Skadeförsäkringsbolag (Veritas)
(år 2009 överfördes försäkringsbeståndet till Aktia Skadeförsäkring Ab)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Tapiola (Tapiola)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Turva (Turva)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)

samt EES-filialerna:

- Volvia, If Skadeförsäkring Abp, filialen i Finland
- Nordea Skadeförsäkring, finländsk filial för TrygVesta Forsikring A/S (Nordea)

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

15 (16)

Bilaga 2

Intäkter av placeringsverksamheten

Placeringsintäkter som hänför sig till trafikförsäkring (%), finländska försäkringsbolag tot.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	medelvärde
Nettoansvarsskuldens riskfria avkastning	4,98 %	4,13 %	4,11 %	3,35 %	3,78 %	4,29 %	4,30 %	4,13 %
Gångse avkastning på nettoansvarsskulden	4,67 %	5,20 %	6,90 %	5,20 %	2,42 %	3,93 %	-2,25 %	3,72 %
Gångse avkastning på det korrigerade solvenskapitalets målsatta gräns	-11,34 %	3,46 %	1,61 %	10,72 %	10,28 %	4,76 %	-5,21 %	2,04 %

Beräkningsränta

I tabellen nedan visas ett sammandrag av de årliga beräkningsräntor som de finländska bolagen tillämpar vid diskontering av trafikförsäkringens ansvarsskuld. Ett försäkringsbolag kan välja tillämplig beräkningsränta genom att följa beräkningsprinciper²² enligt försäkringsbolagslagen. I Social- och hälsovårdsministeriets förordning²³ stadgas om den högsta tillåtna diskonteringsräntan.

Tabellen visar, förutom använda beräkningsräntor, även den högsta tillåtna beräkningsräntan per år samt som jämförelse räntenivån på finska statens 10-åriga obligationer i slutet av respektive år.

Tillämpad beräkningsränta

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Högsta	4,00 %	4,00 %	4,00 %	3,90 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Median	4,00 %	3,70 %	3,50 %	3,40 %	3,30 %	3,50 %	3,50 %
Medelvärde	3,90 %	3,70 %	3,40 %	3,40 %	3,30 %	3,40 %	3,40 %
Lägsta	3,50 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Högsta tillåtna beräkningsränta	4,00 %	4,00 %	4,00 %	3,90 %	3,80 %	3,70 %	3,60 %
Finska statsobligationernas ränta	4,29 %	4,29 %	3,70 %	3,23 %	3,97 %	4,40 %	3,69 %

²² Kap. 9 10 § i lagen om försäkringsbolag (521/2008)

²³ Social- och hälsovårdsministeriets förordning om maximiräntesatser som ska tillämpas vid beräkning av ansvarsskulden i livförsäkrings- och skadeförsäkringsbolag (610/2008) 2 §.

Undersökning av trafikförsäkringens lönsamhet 2002–2008

5.1.2010

16 (16)

Bilaga 3

Premiespecifikation, miljoner euro (inklusive EES-bolag)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Premieinkomst	448,0	472,2	525,7	598,5	632,0	656,1	684,7
Kreditförluster	10,7	10,8	12,7	14,3	17,6	26,4	18,0
Fördelningssystemet	63,0	68,0	69,4	65,3	64,6	61,5	65,3
Trafiksäkerhetsavgift	5,4	5,9	6,3	6,0	6,8	6,3	7,0
Premieskatt	111,0	117,0	126,9	141,4	152,3	160,3	167,1
Sjukvårdsavgift	20,8	22,7	21,9	0,3	0,4	0,0	0,0
Totalt	658,9	696,6	762,8	825,9	873,7	910,6	942,2

Försäkringspremiens fördelning

